

The British Horse Society

Jeździec W ŚWIECIE KONI

SARAH WIDDICOMBE

Stwórz swojemu
koniowi najlepsze
warunki rozwoju

Postępuj zgodnie
z jego pierwotną
naturą

Kształtuj zadowolonego
i dobrze wychowanego
partnera

Przeczytaj, aby lepiej
komunikować się
z końmi

 **akademia
Jeździecka**

Spis treści

Wprowadzenie

5

1 Od konia dzikiego do konia pracującego

6

Zmysły • anatomia • życie w stadzie

2 Koń w naszym świecie

46

Środowisko życia konia • żywienie • podkuwanie i pielęgnacja kopyt • czyszczenie, strzyżenie i derkowanie • załadunek i przewóz • rząd koński

3 Oko w oko z koniem

86

Dlaczego praca z ziemi? • obserwacje konia • spokój i koncentracja • czas na pracę • przestrzeń i ruch • prowadzenie i wiązanie • praca nad rozluźnieniem • lonżowanie • podwójna lonża • praca luzem • odważny koń

4 Porozumienie z koniem z siodła

130

Podział ról • jazda na ujeżdżalni • wsiadanie a spokojny koń • jak porusza się koń • jeden sygnał, jedno polecenie • wyczucie chwili • za szybko, za wolno • jak nie przeszkadzać koniowi • wyższe chody i skoki • wyjazdy w teren • zawody

Zakończenie

183

Indeks

184

WPROWADZENIE

Niniejszy podręcznik to proste i przystępne spojrzenie na zachowania i interakcje koni ze światem ludzi, a także najskuteczniejsze metody panowania nad ich naturalnymi reakcjami żywymi, zarówno tymi pozytywnymi, jak i negatywnymi. Książka przedstawia konia w jego „naturalnej odsłonie”, wyjaśniając specyficzną budowę jego ciała oraz warunkowane nią sposoby postrzegania, rozumienia i wykonywania zadań stawianych mu przez człowieka.

Rozdział 1 analizuje cechy fizyczne i zachowania koni, a także ich perfekcyjną budowę anatomiczną, która umożliwia im przetrwanie w naturalnym środowisku żywym. Rozdział 2 przedstawia sugestie pozwalające usprawnić organizację i przebieg typowego dnia konia, przy uwzględnieniu pewnych nieuchronnych ograniczeń, jakie narzuca na nas współczesny świat. Rozdział 3 to praktyczny przewodnik po wysoce skutecznych metodach postępowania z końmi oraz pracy z ziemi, natomiast rozdział 4 opisuje sposoby komunikacji pomiędzy jeźdźcem a koniem, które ułatwią koniowi poprawne odczytywanie sygnałów człowieka. W całej książce zawarliśmy praktyczne porady, dzięki którym jeźdźcy mogą nauczyć się stawiania koniom nowych

wyzwań oraz pokonywania zaistniałych problemów w sposób skuteczny, a jednocześnie bezkonfliktowy.

„Jeździectwo w zgodzie z naturą” zachęca do wyższego stawiania poprzeczki – sobie samym i naszym koniom. Pokazuje, że w naturze konia leży obieranie najprostszyc ścieżek i wykonywanie tego, czego się od niego wymaga, a problemy i niepożądane zachowania są zwykle wynikiem błędów w komunikacji i braku konsekwencji po stronie człowieka. Nie musimy godzić się na to, by koń nas straszył zębami, nie pozwalał sprowadzić się samotnie z padoku albo nieustannie się ploszył. Wystarczy, że nauczymy się lepiej przekazywać mu swoje intencje i konsekwentniej stawiać mu określone żądania, przyjmując w tym celu rolę niezbędną dla zapewnienia skutecznej, wzajemnej komunikacji, wraz z całym bagażem wiążącej się z tym odpowiedzialności.

Być może jesteś zadowolony z relacji, jaką udało Ci się dotąd zbudować ze swoim koniem. Jeśli jednak uda Ci się wykorzystać w praktyce chociaż część informacji zawartych w niniejszym podręczniku, Twój koń naprawdę to dostrzeże i doceni – co przyniesie Wam obojmu korzyści.

i dokładniej mu przyjrzeć. Jest to całkowicie prawidłowa reakcja dla konia:

- Poruszający się obiekt może być drapieżnikiem, dlatego koń stara się jak najszybciej od niego oddalić.
- Musi jednak ograniczyć dystans ucieczki, aby nie marnować niepotrzebnie energii, na wypadek kolejnej sytuacji zagrożenia.
- Ograniczenie ucieczki do krótkiego odcinka pozwala również zredukować czas nieprzeznaczony na jedzenie.
- Dzięki obróceniu się i przyjrzeniu obiektowi koń może wykluczyć zagrożenie i od razu wznowić pasienie.

Tymczasem jeźdźcowi może wydawać się, że koń spłoszył się „bez powodu” (sam nie dostrzegł obiektu za swoimi plecami – patrz str. 9), a jego reakcja była „głupia”. Porzucenie takiego schematu myślenia i próba spojrzenia na sytuację z punktu widzenia konia jest niezbędna w chowie, szkoleniu i użytkowaniu koni pod siodłem. Zamiast ganić konie za „niebezpieczne i irracjonalne zachowania”, powinniśmy dostrzec, że rozwiązanie tego rodzaju sytuacji polega raczej na nauczaniu konia, że niezależnie od sytuacji, jeśli jest przy nim jego jeździec, nic złego nie może się zdarzyć (patrz Rozdział 3 i 4).

Czy koń potrafi myśleć? Uczyc się? Czuć?

Koń potrafi myśleć, a w pewnym stopniu pewnie także rozumować – ma dość dobrze rozwiniętą korę mózgową (część mózgu odpowiedzialną za myślenie) i gdy ma ku temu odpowiednią motywację, jest w stanie pokonać swoje instynkty. W innym przypadku szkolenie koni byłoby z góry skazane na porażkę.

Nawet u dziko żyjących koni nie wszystkie zachowania są instynktowne lub zaprogramowane (patrz str. 33). Koń posiada doskonałą pamięć i często uczy się nowych rzeczy już za pierwszym podejściem. To strategia przetrwania zwierząt będących ofiarami drapieżników – koń, który nie jest w stanie odpowiednio szybko zapamiętać, że krzaki wokół wodopoju są często kryjówką jego wrogów, nie ma większych szans na przetrwanie.

Konie uczą się metodą prób i błędów w rzeczywistości – ludzie często jedynie w wyobraźni. Koń nie jest w stanie „zobaczyć” rozwiązania stojącego przed nim problemu przy pomocy skomplikowanych procesów myślowych. Zamiast tego:

- Wypróbowuje różne opcje do czasu znalezienia opcji optymalnej – daje mu to poczucie komfortu i bezpieczeństwa (patrz str. 30).

3) Kiedy koń znajduje się już w pewnej odległości od piłki, czuje się bezpieczniej i rozluźnia się. Nie przestaje się jednak przemieszczać, okrążając piłkę żywym klusem.

4) Wiatr przesuwając piłkę w róg ujeżdżalni. Koń wydaje się ją ignorować i odbiega klusem, prawym uchem jednak nadal kontrolując dziwny obiekt.

Większe stada

Zalety

- Blższe naturalnemu stadu (szczególnie jeśli w grupie znajdują się konie w różnym wieku i różnej płci), co daje szerszy zakres możliwych interakcji społecznych/fizycznych. Duże stada dzielą się zwykle na mniejsze „rodziny końskie”, dlatego ważne, by zapewnić grupie odpowiednią przestrzeń.
- Łatwiej jest sprowadzić jednego lub kilka koni z pastwiska bez niepokojenia reszty, nawet jeśli rozdzielamy dwoje przyjaciół;
- Konie doświadczają zarówno kontaktów z osobnikami stojącymi niżej, jak i wyżej od nich w hierarchii (co ułatwia ich szkolenie).

Wady

- Trudniej jest bezpiecznie sprowadzać i wyprowadzać konie na wybieg;
- Większe prawdopodobieństwo urazów, szczególnie przy ograniczonej paszy i/lub przestrzeni lub zbyt gęstym zagęszczeniu na wybiegu;
- Wprowadzanie nowych osobników może zaburzać harmonię stada na kilka dni, co stwarza ryzyko urazów (patrz obok).

Możliwości poprawy

- Należy dopilnować, aby pastwisko było odpowiednio duże, tak aby zapewnić każdemu koniowi wystarczającą przestrzeń osobistą
- Umożliwić dostateczną ilość trawy do pasienia oraz paszy objętościowej (o ile nie ma ku temu przeciwwskazań zdrowotnych), co pozwoli zredukować zachowania dominujące;
- Nauczyć wszystkie konie w stadzie, aby nie tłoczyły się wokół ludzi lub innych koni wprowadzanych na pastwisko, ani nie gromadziły wokół wejścia, gdy wchodzimy/wychodzimy z wybiegu (patrz obok).

Stada osobników jednej płci

Zalety

- Wałachy są zwykle stosunkowo spokojne (stada kawalerów są naturalnym zjawiskiem – patrz str. 36), a na pewno spokojniejsze od klaczy, pod warunkiem, że grupa nie jest zbyt liczna;
- Eliminuje możliwość ogierzych zachowań u niektórych wałachów, które zaganiają klacze i bronią je przed innymi końmi lub ludźmi;
- Eliminuje ryzyko zakłóceń podczas rui klaczy (kiedy niektóre wałachy nie dają się oddzielić od zalotnych klaczy, wykazując ogierze zachowania i w efekcie chudną);
- W stadzie można trzymać młodego ogierka bez obaw, że dojdzie do zażrebień klaczy.

Ustalanie granic

Jeśli konie na pastwisku gromadzą się przy wejściu wokół ludzi, którzy przychodzą po jednego z członków stada, donoszą siano itp. ze względów bezpieczeństwa należy nauczyć je trzymać dystans.

Na początek należy zdecydować, jaka przestrzeń jest nam potrzebna, następnie pokazać tę granicę koniom (patrz str. 100-102). Należy przy tym zachować absolutną konsekwencję i reagować za każdym razem, gdy koń wkroczy w „zakazaną” przestrzeń. Zadanie to będzie łatwiejsze, a wyniki pojawią się szybciej, jeśli każdy członek stada rozumie już, że wszystkie konie i wszyscy ludzie posiadają swoją przestrzeń osobistą. W razie wątpliwości co do przebiegu nauki w swoim stadzie należy skontaktować się ze specjalistą.

1. Przyrowadzając gniadą klacza na pastwisko, właścicielka prosi dwa zamieszkujące pastwisko wałachy, aby się odsunęły, zdecydowanym krokiem idąc w ich kierunku.

2. Wałachy reagują opornie, więc właścicielka wymachuje w ich stronę końcem uwiązów. Dereszowaty wałach odchodzi, kobieta pozwala więc, by uwiąz opadł swobodnie, co jest nagrodą dla konia.

3. Srokacz podchodzi, aby przywitać się z nową towarzyszką, więc właścicielka ponownie wymachuje uwiązem...

4. ... na skutek czego wałach zmienia zdanie i ustępuje, dając właścicielce miejsce, by bezpiecznie weszła na pastwisko.

Jeśli prowadząca zareaguje w odpowiednim momencie, kilkakrotnie wymachując uwiązem, aby wyrzucić presję na koniach, a następnie pozwalając mu opaść swobodnie, likwidując presję (patrz str. 95), konie nauczą się wycofywać od razu, gdy zobaczą, że zbliża się do ogrodzenia z innym koniem.

Komfort konia

Pyski koni są różnych kształtów i rozmiarów, podobnie jak ich języki. Aby zagwarantować swojemu koniowi maksymalny komfort podczas jazdy, należy:

- Znaleźć odpowiednio dopasowane wędzidło, zapewniające odpowiednią przestrzeń w pysku dla języka (tak aby koń mógł z łatwością połykać ślinę);
- Wybrać wędzidło, którego sposób funkcjonowania jest odpowiedni do stopnia wyszkolenia konia;
- W obydwu powyższych kwestiach konieczne może być skorzystanie z pomocy specjalisty.
- Należy regularnie kontrolować użębie konia i leczyć wszelkie dolegliwości.
- Należy nauczyć konia poprawnego reagowania na sygnały przekazywane poprzez wędzidło (patrz str. 144-147).

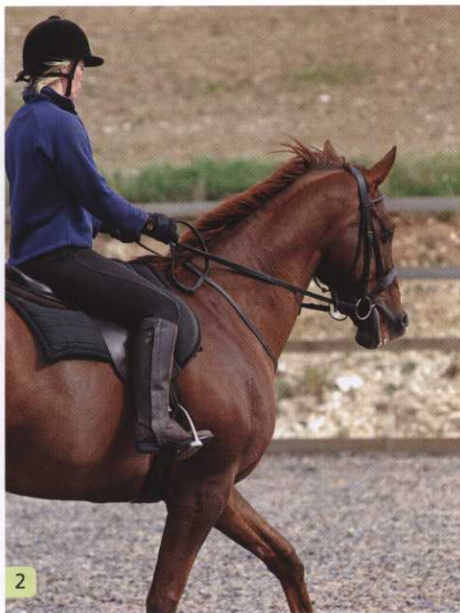
Ostrzejsze wędzidła

Jeśli koń ciągnie, opiera się na wędzidle, zadziera głowę do góry, przyciska nos do klatki piersiowej lub wyrzuca wodzę, jeździec może rozważać zastosowanie ostrzejszego wędzidła. Przed podjęciem decyzji warto zastanowić się:

- Kto tak naprawdę ciągnie za wodzę – koń czy człowiek?
- Być może koń traci równowagę – został nauczony niesienia jeźdźcy na grzbiecie, ale nie tego, w jaki sposób powinien to robić lub znajduje się dopiero na początku szkolenia i szuka oparcia na wodzach (patrz str. 162-167);
- Koń ucieka przed nieustannym naciskiem na pysk, co udaje mu się, gdy rzuca głowę w górę i w dół lub przyciska nos do piersi (patrz str. 135 i 144);
- Koniowi doskwierają problemy z użębieciem lub bóle grzbietu, nie jest więc w stanie fizycznie rozluźnić zuchwy, potylicy i szyi w odpowiedzi na nacisk wędzidła.

Przy tego rodzaju problemach na początku najlepiej jest więc skontrolować stan zdrowia konia, następnie popracować nad poprawą własnych umiejętności jeździeckich i/lub nauczeniem konia odnajdowania równowagi i poprawnego akceptowania wędzidła, a dopiero w ostateczności poszukać dodatkowego wsparcia w postaci ostrzejszego wędzidła (co i tak powinno być rozwiązaniem krótkoterminowym).

Konie, które przez dłuższy czas były błędnie szkolone, mogą skorzystać na przejściu na inne (niekoniecznie ostrzej oddziałujące) wędzidło, ogłowie kombinowane lub bezwędzidłowe, wywierające nacisk w innych miejscach niż te stosowane dotychczas. Trzeba jednak pamiętać, że zmiana ogłowia i wędzidła bez nauki konia poprawnego reagowania na sygnały może przynieść chwilową poprawę, ale szybko zaowocuje powrotem do wyjściowego problemu (kwestie bezpieczeństwa – patrz str. 81).

1) Ten koń ucieka przed wędzidłem na dwa sposoby: podrywając głowę i szyję do góry i w tył w kierunku jeźdźcy, co zmniejsza napięcie wodzy...

2) ... oraz otwierając pysk i opierając się na wodzy celem zmniejszenia nacisku.

Czego praca luzem uczy konia

Umiejętność kierowania ruchem konia bez bezpośredniej łączności fizycznej może wywrzeć na koniu ogromne wrażenie, szczególnie jeśli dotąd ignorował polecenia człowieka i sam przejmował kontrolę nad ruchem.

W przypadku koni, które nie były dotąd umiejętnie lonżowane i mają wrażenie, że ich zadaniem jest dreptanie w kółko klusem na „automatycznym pilocie”, praca luzem może być dobrym sposobem na przeformułowanie zasad wzajemnej komunikacji. Sam fakt, że ćwiczenie to różni się od tych, do jakich przywykł koń, może ułatwić przełamanie jego nawyków. Kiedy koń otworzy się na współpracę z człowiekiem, zamiast działać samodzielnie, możemy ponownie wprowadzić pracę na pojedynczej lub podwójnej lonży. Istnieje wówczas spora szansa, że także na tym polu uda nam się wdrożyć pozytywne zmiany

Okrągły czy kwadratowy?

Bezpieczny, ogrodzony teren to podstawowy wymóg przy rozpoczęciu pracy luzem. Obszar ten może być okrągły, kwadratowy albo prostokątny. Każdy z tych kształtów ma swoje zalety:

Lonżownik okrągły (tzw. roundpen)

- Łatwiej jest zapobiec „zaklinowaniu się konia”, gdyż nie może on schować się w narożniku.
- Na rynku dostępnych jest wiele przenośnych modeli.

Lonżownik kwadratowy/prostokątny

W każdym narożniku koń musi zmienić nieco rozkład ciężaru ciała, co wspomaga jego rozwój fizyczny.

- Zwykle nie prowadzi do uczucia kręcenia się w głowie u trenera (a być może i konia), tak jak w lonżownikach okrągłych.

3) Trenerka zdecydowanym krokiem podchodzi do konia i koń rusza klusem. Jest jednak dość spięty...

4) ... i kilka kroków później wyskakuje w przód...

7) Trenerka przyjmuje do wiadomości informację zwrotną od konia i następnym razem używa delikatniejszego sygnału, a koń rusza dynamicznym, ale mniej spiętym klusem, bez zagalopowania.

Ostrożność

Niestety praca luzem może czasem przybrać formę bezcelowego gania konia dookoła placu. Dodatkowo, jeśli ruch jest wielokrotnie stosowany jako forma korekty czy kary – np. gdy koń popełni „błąd”, jest przeganiany od trenera w lonżowniku – może to spowodować jego zamknięcie się psychiczne, skłonność do uciekania od człowieka, a także nauczyć go, że jego zadanie polega na ucieczce za wszelką cenę. Dobry instruktor może pomóc nam uniknąć tej pułapki oraz nawiązać subtelną komunikację z koniem.

PODZIĘKOWANIA

Autorka i wydawca niniejszej książki pragną podziękować Margeret Linington-Payne, Dyrektor ds. Standardów Brytyjskiego Związku Jeździeckiego, a także jej współpracownikom z Działu Szkoleń, Samowi i Jenni. Dziękujemy również Jan Gigli z Działu Sprzedaży za wsparcie i uwagi przekazywane nam na przestrzeni lat.

Zdjęcia zamieszczone w niniejszej książce są zasługą wielu osób, które poświęciły nam swój czas i służyły fachową wiedzą. Wszystkie wykazały się ogromną pilnością, cierpliwością i entuzjazmem, nawet gdy na potrzeby sesji musiały celowo popełniać błędy! Składamy więc serdecznie podziękowania na ręce wszystkich osób zaangażowanych w przygotowanie materiału zdjęciowego, szczególnie naszym jeźdźcom i modelom: Amandzie Barton, Marion Watt, Lynn Chapman, Carinie Kane, Dianne Banks, Angeli Brugess i Larze Hoddinott. Za gościnność dziękujemy Lynn i Chrisowi Chapman z ośrodka Hazeley Farm House oraz Debbie Saunders z Ladycross Lodge.

INDEX

- agresja 38
- bezpieczeństwo
 - w grupie koni 58
 - zewnętrzne ryzyko 55
- buty 64
- chów stajenny 48–49
 - karmienie 61
 - rutyna stajenna 53
 - rodzaje stajni 49–53
- cofanie 110–111, 146
- derkowanie 71
- dotyk 17
- ewolucja 20–21
- głowa 21
- hałas 53
- instykt ucieczki 20, 21, 22, 30
- inteligencja 26–27
- interpretacja zachowań konia 99
- jazda bez problemów 174–175
 - brak akceptacji innych koni 175
 - niebezpieczne zachowania 180–180
 - nietypowe przedmioty 178
 - opór przed samotnymi wyjazdami 176
 - płoszenie się 177
 - wolny wyjazd, szybki powrót 179–180
- jazda konna
 - nie przeszkadzać koniowi 162–167
 - nieporozumienia 134–135
 - zadania jeźdźcy 132–134
 - zadania konia 134
- jazda na ujeżdżalni 136–139
- jeździec/prowadzący
 - emocje 88, 128
 - energia, pewność siebie, koncentracja 99, 133, 172–173
 - samoocena 90
- współpraca 104, 105
- mowa ciała
- groźny obiekt 26–29
- koń i człowiek 42–43
- pośród koni 42
- uszy 14–15
- kanar 76, 77
- kąpiele 70
- kietna 78–79
- komunikacja
 - i dotyk 17
 - i uszy 15
 - na lonży 114–115
 - podczas jazdy 17, 132
 - pośród koni 42–44
- komunikacja dźwiękowa 42
- koncentracja
 - ćwiczenie 93–94
 - utrzymanie uwagi 91, 92–93, 106
- konsekwencja 95
- kończyny 23
- kopyta
 - pielęgnacja 64
 - podkuwanie 23, 62
 - podnoszenie kończyn 65
 - wycucie ruchu pod siodłem 153
- kręgosłup 22
- kucie
 - „bose” konie 63–64
 - skomplikowana struktura 62
 - skutki podkuwania 62
 - zdrowe kopyta 63
- lonżowanie
 - komunikacja 114–115
 - pozycja, ruch, energia 113
 - praca na krótkiej lonży 116–117
 - przejścia i zmiany kierunku 116
 - rola lonżującego 113
- „łapanie wiatru” 18, 19
- martwy punkt 9, 11, 119
- mózg 26–27
- nachrapniki 81
- nagradzanie 95, 98–99

obserwacje konia 89, 90

ocena kondycji 59

ochwyt 60

oczy

i emocje 8

usytuowanie 9

patrz także wzrok

oddawanie kału 25

odwaga, budowanie 177

wprowadzanie „strasznym”

przedmiotów 125–126

akceptacja „strasznym”

przedmiotów 127–129

ogierzy 19, 34, 36–37, 39, 45

ogłowa 78, 80

otoczenie 54–55

pasze

zboża 59

pasza treściwa 61

pasza objętościowa 61

trawa 60

pielęgnacja

samopielęgnacja 66

czyszczenie 67–69

płoszenie się 11, 26–27, 177

płuca 24

pobieranie pokarmu 25

podchodzenie i cofanie 68–69, 128

podkowy patrz kopyta

podwójna lónża 118–121

koncentracja 120–121

pozycja, ruch, energia 119

przygotowanie 118

użycie celowników 121

pomoce

jeden sygnał, jedno polecenie

150–151

ponowne uwrażliwianie 159–160

pomoce dodatkowe 97, 159–160

szkolenie jako eksperyment

196–197

wyczucie 152–156

praca luzem

ty 122–123, 124

i twój koń 123

prowadzenie 103–106

poprawne prowadzenie 104

utrzymanie koncentracji konia 106

utrzymanie luźnego uwiąz 104

wykonywanie zakrętów 105

przejścia

na lónży 116

nie przeszkadzać koniowi 163–164

praca na ujeżdżalni 139

zagalopowanie 154, 155, 168–

170

przeźród osobista

przeźród osobista konia 45

testowanie przeźrzeni osobistej

102

ustalenie granic 57, 100–

111, 104, 105, 126

przewóz koni 74

„przywiązywanie” do ziemi 108

pysk 16

rozluźnienie

do wędzidła 144–147

korzyści 109

na podwójnej lónży 120

podstawowe ćwiczenia 110–120

w zakrętach 148

zadu 148

ruch

kierowanie ruchem konia 102,

104

sekwencja kroków konia 152–153

serce 24

siodła

bezerlicowe 84–85

budowa jeźdźca 84

dopasowanie 83, 84

funkcja i ułożenie 82–83

problem z siodłaniem 85

skoki

problemy 170–172

błędy jeźdźcy 172–173

skóra 16

sluch 13

smak 19

spokojne stanie

aparatusz ustaleniowy 23

jak nauczyć 143

przy wsiadaniu 140–141

wspólne problemy 142–143

spokój, wzmacnianie 94

stado patrz stado koni domowych

stado koni dzikich;

stado koni domowych

hierarchia 38

pary koni 35, 56

pojedyncze konie 36, 56

sposoby chowu 35

stada jednej płci 57–58

stada w jednym wieku 58

większe stada 57

stado koni dzikich

hierarchia 38

zachowania indywidualne 30–31

rozstania 34, 36–37

struktura socjalna 28, 32–34

nowy koń w stadzie 37

strzyżenie 71–72

synchronizacja

między końmi 44–45

prowadzący-koń 104, 105, 132

szybkość

przygotowanie 168

rozwiązywanie problemów

168–170

szybkie konie 157–158

wolne konie 158–160

szyja 21

ściółka 53

tarzanie się 67

trawienie 2

twardy w pysku 146

uczenie się 27

od innych koni 32, 33–34, 44

nauka uczenia się 97–99

możliwość wyboru 98

ustępowanie od tyłki 154–155

usztywnienie 109, 110

uszy

co mówi ucho konia 14–15

ruchliwość 13

wałachy 33, 37, 57

węch 18, 19

wiązanie 107

woda 61

wodze

ciągnięcie za wodze 147

rozluźnienie 143, 144

wrażliwość

na dotyk 16, 17

na ruch 11, 12

wsiadanie 140–141

wspinanie się 180–181

wybiegi 54–55

wyczucie chwili 95–96

wypinacze 81

wyprostowanie 149

wytok 81

wywieranie i odpuszczanie presji

95–97, 116, 128

wzajemne relacje, budowanie 88,

126, 129, 174

wzmocnienie mięśni brzucha 167

wzrok 8

jasne i ciemne 12

kolory 12

lewostronne uprzedzenia 10

ogniskowanie wzroku 11

pole widzenia 9

widzenie jedno- i obuoczne 9

patrz także oczy

zachowania wyuczone 27–28

załadunek 73–75

zawody 182

zebranie

co to jest 144

koń zbiera się sam 149, 166

wymuszenie 165

znakowanie terenu 18

żywienie 59

pasienie 60

w stajni 61

do pracy 59–60

żrebaki

nauka od innych 32, 33–34

dotyk klacz-żrebię 17, 19, 33

Zrozumienie instynktownych zachowań koni daje każdemu jeźdźcowi ogromną przewagę. Znajomość mechanizmów funkcjonowania konia pozwala lepiej się nim zajmować i skuteczniej na nim jeździć – niezależnie od doświadczenia czy aspiracji jeźdźcy.

Wprowadzając pozornie niewielkie zmiany w swoim podejściu i sposobie pracy, odczujesz ogromną różnicę w reakcjach konia względem Ciebie.

Unikając nierealistycznych założeń odnośnie „naturalnego” chowu koni, książka ta prezentuje efektywne sposoby wzajemnej komunikacji, które gwarantują bardziej harmonijną współpracę i bliższą więź pomiędzy człowiekiem a koniem.

„Jeździć w świecie koni” to pozycja, która na zawsze zmieni Twój sposób postrzegania końskiej psychiki.

Odwiedź sklep na:
www.akademiajezdziecka.pl

